

určována dle předpokládané vůle stran právě ohledem na majetkovou mohoucnost živitele a na potřeby živitelého. Proto platí pravidelně, pokud se poměry předpokládané podstatně nezmění, když ovšem ze smíru neplyne opak (§ 914 obč. zák. a jud. čís. 244). Jinak lze smír o výživném napadati podle zásady §u. 1389 obč. zák. z toho důvodu, že strany nemohly mysliti na práva, jež jim ze změny poměrů vyplynou. Zásady §u. 19 rozl. zák. nelze ve sporném případě použiti, ježto nejde o dohodu sjednanou před platností zákona rozlukového. V případě sporném nelze však také beze všeho slušně předpokládati, že strany by se bývaly shodly na menším výživném, kdyby se změnou příjmů u žalobce počítaly (§ 914 obč. zák.). Tehdy měl žalobce za šichtu 41 Kč, jak sám udal, nyní má 36 Kč. Dříve pracoval 4 a 5 šicht týdně, nyní 3 až 4 šichty. Vedle toho neběře se ohled na jeho příjem z bratrské pokladny. Ale snížení odměny za šichtu není podstatné a snížení počtu šicht může a je jak mravně, tak i právně žalobce povinen snažiti se vyrovnati tím, že se postará, by ucházející výdělek doplnil v prázdném čase jinak. Proto by nebylo slušno, aby se na snížení výdělku žalobcova, třeba by činilo 192 Kč 40 h měsíčně, vzal zřetel tím způsobem, že by se snížilo výživné žalované smírem určené, které jí, nečiníc ani čtvrtiny pravidelného příjmu žalobcova, zřejmě nemůže postačiti, aby si opatřila slušnou výživu, když žalobce sám tvrdí, že on s celým svým výdělkem není s to, opatřiti si nutné své potřeby. Proto dovolací soud neshledává, že se poměry žalobcovy změnily tak podstatně, aby bylo odůvodněno snížení výživného.

Čís. 5926.

Erár jest oprávněn domáhati se na tom, kdo zaviněně přivodil smrt jeho zaměstnance, náhrady úmrtného a výslužného, jež vyplatil zaměstnancově vdově, a výchovného, jež vyplatil zaměstnancově dítěti.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1926, Rv II 760/25.)

Žalovaný zavraždil četnického strážmistra Adolfa B-a a těžce poranil četnického strážmistra Jana L-a. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se Československý erár na žalovaném náhrady: ošetrovacích útrat obou strážmistrů, pohřebních výloh a pomníku Adolfu B-ovi, úmrtného vdově po Adolfu B-ovi, vyplacené již pense vdově po Adolfu B-ovi a výchovného jeho synovi, jakož i měsíčního důchodu vdově a synovi zavražděného po dobu, po kterou naň budou míti nárok. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** přiznal žalobci pouze náhradu ošetrovacích útrat, pohřebních výloh a postavení pomníku, jinak žalobu zamítl. K odvolání žalobce **o d v o l a c í s o u d** vyhověl žalobě i potud, pokud se domáhala zaplacení úmrtného a vyplacené již pense vdově a vyplaceného již výchovného synovi zavražděného; ohledně měsíčního důchodu vdově a synovi žalobu pro tentokrát zamítl. **N e j v y š š í s o u d** nevyhověl dovolání žalovaného.

D ů v o d y:

V souhlase s rozsudkem prvního soudu popírá dovolání povinnost žalovaného k náhradě částek, které erár musil vyplatiti, co bude musiti dále vypláceti vdově zavražděného četnického strážmistra Adolfa B-a jako úmrtní kvartál a pensi, dále jeho nemanželskému dítěti jako vychovávací příspěvek. Odvolává se na § 1327 obč. zák. a tvrdí, že týž vyčerpávajícím způsobem vymezuje kruh osob, jimž z důvodu zaviněné smrti přísluší nárok na náhradu, žalující erár však k nim nenáleží. Kdyby dovolání mělo pravdu, znamenalo by to příkré porušení všeobecné zásady, jež jest jednou ze základních pilířů platného soukromého práva, totiž že nikomu nelze se obohatiti cizí škodou (srovnej zvláště §§ 921, 1447, 1036—1043 obč. zák.). Žalovaný by byl sprostěn povinností uložené mu v § 1327 obč. zák., by nahradil vdově a dítěti zavražděného, co jim jeho smrtí ušlo, a obohatil by se tak na úkor eráru, ačkoliv tento by nemusil platit ani pense ani vychovávacího příspěvku, kdyby nebylo zakázaného činu žalovaného. Ale odvolání není v právu. O tom ovšem nemůže býti sporu, že erár nemůže požadovati částky, o něž v dovolacím řízení ještě jde, z důvodu § 1327 obč. zák. Týž zavazuje vinníka mimo náhradu všech útrat, jimiž dlužno podle obyčejného významu tohoto slova a v souvislosti s předcházejícím § 1325 obč. zák. rozuměti útraty léčebné, pohřební a p., jenom k náhradě výživného pozůstalým, o něž pečovati byl zemřelý podle zákona povinen. Kdyby sporné částky požadovaly vdova a dítě zavražděného, musila by povinnost žalovaného k jich náhradě býti posuzována dle § 1327 obč. zák. Nežalují však ani vdova ani dítě, nýbrž erár, a ten nepožaduje zažalovaný peníz pro svou výživu, nýbrž jako náhradu škody, již utrpěl činem žalovaného na svém majetku, poněvadž byl nucen vyplatiti vdově úmrtné a pensi, dítěti pak výchovné. Nepožaduje tedy náhradu škody utrpěné bezprostředně smrtí zavražděného podle § 1327 obč. zák., nýbrž náhradu škody utrpěné na majetku podle §§ 1324, 1331 a 1332 obč. zák. Žalovaný jest povinen ji nahraditi bez ohledu na to, že jest jen nepřímým následkem jeho činu, že ji snad nepředvídal a že si jí snad nebyl ani vědom. K povinnosti nahraditi škodu zakázaným činem způsobenou, není podle § 1295 obč. zák. těchto podmínek třeba, i nepřímá souvislost nedovoleného činu se škodou zavazuje k náhradě. Plyne to i z § 1301 obč. zák., který výslovně připouští možnost nepřímého zavinění, zvláště však z § 1311 obč. zák., ukládajícího náhradu nahodilé škody tomu, kdo náhodu vyvolal svým zaviněním. Takovou nahodilou škodou, která byla vyvolána žalovaným a bez jeho zakázaného činu nebyla by vznikla, jsou s hlediska eráru právě peníze, jež musil vyplatiti jako úmrtné, pensi a výchovné. Proto nelze eráru upříti nárok, aby mu je žalovaný nahradil. Nejde ovšem o výživné, proto nemohou býti podle § 406 c. ř. s. eráru přisouzeny částky, které nebyly při vyhlášení rozsudku jím ještě vyplaceny. Ohledně těch byla žaloba právem pro tentokráte zamítnuta. Nelze souhlasiti s názorem, že nemůže býti přisouzena náhrada placené pense, poněvadž nebylo prokázáno, že by vdova byla, kdyby nebylo vraždy, svého manžela přežila. Není ovšem vyloučena možnost, že by Adolf B., kdyby

nebyl býval žalovaným zavražděn, snad již týž den zemřel jinou smrtí, a že by tedy erár byl musil platiti vdově stejnou pensi, i kdyby nebylo zavinění žalovaného. Povinnost k náhradě škody neřídí se však takovými nedokazatelnými možnostmi, nýbrž skutečnými událostmi. Kdyby, jak soudí žalovaný, byl ten, kdo požaduje náhradu, povinen dokázati, že by jeho škoda byla jiným způsobem nastala, nebylo by vůbec možno žádati náhradu škody, neboť takový důkaz není možným. Jmenovitě by nebylo možno nikdy přiřknouti vdově a dětem výživné podle §u 1327 obč. zák. Z toho, že zákon nárok na ně uznává, ač hodina smrti jest nejistá, nutno usuzovati na vůli zákona, by nebylo uvažováno o budoucích možnostech, když jest jisto, že nemohou již nastati a to z viny toho, od něhož se požaduje náhrada. Dovolání má sice pravdu v tom, že kdo požaduje náhradu, jest povinen dokázati škodu, tedy i její výši, ale tuto výši neurčují pro budoucnost nedokázatelné možnosti, o nichž jest již jisto, že se nestanou, nýbrž »obyčejný průběh věcí« (§ 1293 obč. zák.). Správně proto uznal odvolací soud, že bylo věci žalovaného, by přednesl okolnosti, které by dokazovaly, že by Adolf B. byl zemřel jinou smrtí přede dnem, do kterého byla přisouzena náhrada. Jelikož žalovaný nepřednesl a nedokázal takových okolností, nemohla býti žaloba z tohoto důvodu zamítnuta. Ohledně úmrtného brojí dovolání proti rozsudku také proto, že erár by musil je každým způsobem jednou vyplatiti, pročez jeho škoda nemůže býti prý spatřována v plné výši vyplacené částky, nýbrž leda v úrocích z ní až do dne pozdější přirozené smrti. Ani tu není dovolání v právu. Nehledíc k tomu, že není tak jisto, jak míní dovolatel, že by erár musil dojistá úmrtné vyplatiti, neboť zavražděný mohl odejiti před svou smrtí z erárních služeb, nahraňuje se podle § 1323 obč. zák. škoda tím způsobem, že se zřídí předešlý stav. Nelze proto eráru upříti právo, by mu peníze, vyplacené jako úmrtné, byly aspoň prozatím plně vráceny, a musí býti ponecháno žalovanému, aby svého času uplatnil proti eráru případný nárok z obohacení. Obtížnost, po případě nemožnost je dokázati, jest jenom dalším důsledkem zavinění žalovaného, jde proto na jeho vrub. Proti nároku na náhradu vyplaceného úmrtného 1598 Kč namítá žalovaný ještě, že mají býti z něho hrazeny útraty léčení a pohřbu, jež byly již prvním rozsudkem eráru právoplatně přisouzeny částkou 2313 Kč 05 h, takže erár dostává tyto útraty dvakrát. Nezáleží však na tom, jakým způsobem má vdova použití vyplaceného úmrtného, nýbrž na tom, že erár byl povinen podle zákona je vyplatiti, proto má na jeho náhradu nárok. Další otázka, měl-li mimo tento nárok také ještě nárok na náhradu dalších částek, vyplacených vedle úmrtného na léčebné a pohřební útraty a na pomník, jest již právoplatně rozhodnuta a nelze se s ní zabývatí.

Čís. 5927.

K důvodům odporu proti příklepu podle §u 184, čís. 1, 5 a 8 ex. ř. nelze přihlížeti z úřadu.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1926, R I 266/26.)